

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

Základní škola a Mateřská škola

Komenského ul., NÝRSKO

Realizace MPP vychází z těchto dokumentů a platných předpisů pro oblast prevence rizikového chování:

Strategie

- Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+
- Národní strategie primární prevence u rizikového chování u dětí a mládeže 2019 – 2027
- Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023 - 2025
- Krajský plán primární prevence na léta 2024 - 2027
- www.kr-plzensky.cz – *zdravotnictví – protidrogová politika*
- <http://www.mvcr.cz>

Zákony

- Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon)
- Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů č. 563/2004 Sb.
- Zákon o sociálně-právní ochraně dětí (č. 359/1999Sb.)

Vyhlášky

- Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních č. 72/2005 Sb. dle Školského zákona č. 561/2004 Sb
- Vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků č. 317/2005Sb.

Metodické pokyny

- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních Č.j. MSMT – 22294/2013-1
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 21291/2010-28
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, č.j.: 20006/2007 – 51
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14423/99-22
- Metodický pokyn k prevenci a řešení šikany č.j.: 21149/2016
- Metodické doporučení: Spolupráce škol a školských zařízení s Policií ČR, č.j. MSMT-6167/2025-1)
- související norma: *Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb.*
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j.: 10194/2002 –14
- související normy: *Zákon o sociální potřebnosti č. 422/2003 Sb. (novela zákona č. 482/1991 Sb.) – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách; Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. – více o ohlašovací povinnosti školy*
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT Č.j.: 37 014/2005-25

Analýza situace na naší základní škole

Základní škola je součástí výchovně vzdělávací soustavy, je zařazena do sítě škol. Výchovně vzdělávací cíle vyplývají z postavení základní školy ve školském systému. Zabezpečuje rozumovou, mravní, estetickou, pracovní, zdravotní, tělesnou a ekologickou výchovu v souladu se zásadami humanity, demokracie a vlastenectví.

Škola se nachází při hlavní komunikaci Nýrsko – Chudenín, Svatá Kateřina. Výuka probíhá ve třech budovách (Komenského 250 a 388, Havlíčkova 874). V areálu školy je školní travnaté hřiště, školní pozemek a dětské hřiště. Škola má školní dílnu, počítačovou učebnu a cvičnou kuchyni. Hygienické zázemí je v souladu s normami. K pohybovým aktivitám žáci využívají sportovní halu (č.p. 874), školní hřiště, sportovní areál se 2 fotbalovými hřišti a asfaltovým hřištěm, kluzištěm, místní sjezdovkou. Pro výstavy prací žáků a jiných aktivit využívá škola informační středisko, městskou veřejnou knihovnu a veřejné plochy ve městě. Žáci využívají zájmové kroužky při DDM Nýrsko, ZUŠ Hanuše Steina Nýrsko, sportovní oddíly fotbal FK Okula Nýrsko, florbal Slavia Plzeň, tenisový klub TK Nýrsko, kickbox Spartak Nýrsko. V Nýrsku pracuje nezisková organizace, komunitní centrum kONEkt, v blízkých Klatovech centrum Ledovec, jehož hlavními aktivitami jsou: Nízkoprahový klub pro děti a mládež, přednášky na školách zaměřené na prevenci sociálně patologických jevů ve společnosti (téma drogy, partnerské vztahy, násilí a šikana, válka a terorismus), manželské poradenství, pomoc s řešením rodinných konfliktů, výchovy dětí a složitých rodinných situací. Další náměty žáci získávají i během samotného vyučovacího procesu či projektových dnů. Tyto aktivity vnímáme jako preventivní kroky vedoucí k omezení výskytu drogových závislostí, alkoholismu a kouření, výskytu šikany.

Při škole pracuje školská rada ve složení: Mgr. Ivan Pavlík – ředitel školy, Mgr. Jindřiška Hvězdová – zástupce pedagogů, p. Ing. Jana Hošková – zástupce zřizovatele a p. Ing. František Marek – zástupce rodičů. Tato rada se schází pravidelně, minimálně 2x ročně a kdykoliv dle potřeb.

Komunikace s rodiči probíhá díky přímému kontaktu – třídní schůzky, dále prostřednictvím žáků, přes webové stránky školy, telefonicky i elektronicky (e-mail, Škola online). Z našeho pohledu je to jeden ze zásadních momentů, který eliminuje záškoláctví, kriminalitu, delikvenci a výskyt virtuálních drog. **Jsme menší město, známe se navzájem, vyučující jsou místní nebo pracují ve škole dlouhodobě, a proto předností naší školy je výborná znalost žáků a rodin. Umožňuje nám to včasné podchycení a okamžité řešení případných nežádoucích aktivit u dětí.**

Vzdělávání na škole probíhá podle vzdělávacího programu ŠVP ZŠ a MŠ Nýrsko, Komenského ul. 250, č.j. ZSMS SVP/203/23 (vydáno dne 1.9.2023).

Obecné cíle, kterých chceme dosáhnout ve všech tématech primární prevence:

- *zajistit odborné a průběžné vzdělávání ŠMP, výchovného poradce a ostatních pedagogických pracovníků (dle pokynů MŠMT)*
- *preventivně působit v co nejširší oblasti rizikových forem chování*
- *spolupracovat a zapojovat se do projektů – akcí realizovaných jinými odbornými subjekty*
- *realizovat nabídku mimoškolních volnočasových aktivit v návaznosti na programy a výuku školy – zajímat se o svět mladých lidí*
- *udržovat dobré vztahy mezi rodinou a školou*
- *realizovat pravidelné schůzky s rodiči, kde budou dostatečně informováni a obeznámeni s riziky, jakým jsou jejich děti vystaveny a jak jim předcházet*
- *nabídnout rodičům didaktické materiály poradenskou činnost*
- *zapojovat rodiče do aktivit školy*

Konkrétní cíle, kterých chceme dosáhnout:

1. Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření

Cíle:

- *předcházet užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku*
- *předcházet závislosti na návykových látkách a zdravotním problémům způsobených v důsledku konzumace drog*
- *oddálit první kontakt s návykovými látkami, snižovat poptávku po OPL*
- *podporovat žáky v jejich nápadech, potřebách a tvořivosti*
- *aktivizovat žáky k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem*

Ukazatele úspěchu:

- *mezi žáky nekolují „zažité“ mýty o drogách*
- *žáci mají reálný obraz „světa drog“ – znají negativa i pozitiva OPL*
- *počet experimentů s drogou je nižší oproti standardu – normálu*
- *ve škole je zdravé motivující prostředí, utvářené za pomoci žáků, vycházející z jejich nápadů a potřeb*
- *žáci vyhledávají pravidelné zájmy a činnosti mimo školu (kroužky, sport...)*
- *škola za spoluúčasti žáků pořádá zábavné akce, výlety, exkurze, mimoškolní aktivity*
- *žáci mají zájem o návštěvy odborníků, mají potřebu diskutovat o problematice s učiteli*
- *žáci jsou dobře informováni a vědí na koho se v případě potíží obrátit*

2. Prevence šikany – posilování a rozvoj mezilidských vztahů

Prevence projevů xenofobie, rasismu, antisemitismu

Cíle:

- *předcházet šikaně – jejím projevům, stádiím a formám*
- *předcházet projevům xenofobie, rasismu a antisemitismu*
- *upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života*
- *vyvracet předsudky a pěstovat úctu k životu*
- *posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy*
- *podporovat v žácích jejich přirozenou zvědavost a potřebu poznávat nové*
- *zajistit bezpečnost žáků o přestávkách a skrytých místech školy (např. dozorem)*
- *účinně a profesionálně postupovat při rozpoznání šikany v souladu s pokyny MŠMT*

- šířit objektivní, pravdivé informace o extremistických organizacích, nebezpečných ideologiích, sektách, náboženstvích, apod.

Ukazatele úspěchu:

- mezi žáky nebují šikana
- žáci mají zdravé sebevědomí a pozitivní přístup k okolí a ostatním
- žáci samostatně myslí a rozhodují se, otevřeně říkají svůj názor, jsou tolerantní
- žáci mají zájem a potřebu pospolitosti třídy (společné akce, výlety,...)
- na půdě školy panuje důvěrná a bezpečná atmosféra
- žáci se zajímají o multikulturní společnost a postoje (rasismus, xenofobie...)
- žáci mají zájem o různá náboženství a kultury
- žáci mají dostatek informací a znají rizika extremistických organizací, ideologií, sekt...
- žáci jsou ochotni řešit své konflikty a nedorozumění dohodou a pod pedagogickým vedením najít řešení
- žáci jeví zájem o návštěvy odborníků

3. Prevence rizikového sexuálního chování a závažných virových onemocnění, Prevence sexuálního zneužívání a týrání – sexuální výchova

Cíle:

- předcházet rizikům předčasného sexuálního života – právní odpovědnost, citová nevyzrálост, antikoncepce, potraty,...
- posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty – rodina, mateřství, láska..
- předcházet rizikům souvisejícím s tělesnými a psychickými změnami – porozumění a péče o své tělo – ducha, informace o přirozených vývojových změnách, gynekologie, sexuologie a venerologie, ...
- předcházet rizikům sexuálního zneužívání, týrání a zanedbávání – pedofilie, sexuálního zneužívání, pornografie, znásilnění,...
- předkládat témata sexuální výchovy jako přirozenou věc – pohlavní styk, odlišnosti obou pohlaví, homosexualita, úchylky,...
- podporovat zdravé sebevědomí žáků a citlivě přistupovat k jejich problémům (první vztahy - lásky, růst a změny sekundárních pohlavních znaků, ...)

Ukazatele úspěchu:

- žáci lépe rozumí svým citům a tělesným změnám – nestydí se za ně...
- žáci dokáží říci NE a umějí ho i přijmout – asertivní jednání
- žáci dokáží rozlišit pozitiva a negativa sexuálního jednání (fyzická a psychická stránka)
- žáci k sexu zaujímají zodpovědný postoj – znají rizika i pozitiva
- žáci dávají přednost dlouhodobým vztahům postavených na lásce, partnerství a přátelství
- žáci mají kladný postoj k obecně uznávaným hodnotám – rodina, mateřství...
- žáci se orientují v problematice sexuální výchovy, vědí na koho se obrátit s problémy apod.
- žáci mají zájem o návštěvy odborníků, mají potřebu diskutovat o problematice s učiteli

4. Prevence kriminality a delikvence (dle pokynu MŠMT), právní odpovědnost

Cíle:

- vysvětlit a popsat základní projevy kriminality a delikvence (krádeže, násilí, vandalismus, ...)
- vysvětlit jednotlivé dílčí mechanismy a dynamiku trestných činů, přestupků (co se děje před, proč, co se děje potom, jak se cítí oběť, ...)

- *předkládat a vysvětlovat modelové situace a zasazovat chování ve vztahu k normalitě a společenské normě*
- *podporovat a zapojovat se do projektů realizovaných jinými subjekty (např. policií, ...)*
- *zasvětit žáky do základních ustanovení Trestního zákoníku, Školního řádu, řádu obecně..*
- *zasadit se o to, aby žáci znali svá práva ve společnosti - dětská práva, Chartu práv dítěte, Ústavu ČR apod.*
- *upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování*
- *předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákona a být morální podporou*

Ukazatele úspěchu:

- *žáci si jsou vědomi následků spáchání přestupku a trestného činu*
- *žáci znají školní řád a jsou srozuměni s důsledky případného porušení*
- *žáci respektují, znají základní lidská práva a hodnoty společenského chování*
- *žáci vědí, na koho se obrátit v případě složitých životných situací a to nejen na půdě školy*
- *škola má nižší výskyt kriminality*
- *žáci mají důvěru v pedagogický sbor*

5. Prevence záškoláctví

Cíle:

- *snížit počet zameškaných hodin*
- *posilovat hodnotu vzdělání*
- *postupovat podle ŠŘ a pokynů MŠMT při řešení neomluvené školní docházky (od třídního učitele, výchovného poradce, rodiče, oddělení sociálně právní ochrany dětí MěÚ až po policii)*
- *spolupracovat s jinými subjekty na dodržování povinné školní docházky (sociální odbor, policie)*

Ukazatele úspěchu:

- *počet zameškaných neomluvených hodin je nízký*
- *žáci jeví zájem o výuku a jiné školní aktivity – cítí potřebu vzdělání*
- *škola má dobré vztahy s úřady a jinými subjekty*
- *škola má vypracovaný plán a postupy, jak řešit neomluvenou docházku*

6. Zdravý životní styl

Prevence vzniku poruch příjmu potravy

Ekologie

Cíle:

- *podporovat zdravý životní styl žáků – životospráva, duševní hygiena, režim dne, stres, ...*
- *upevňovat kladný vztah ke svému tělu*
- *seznámit žáky s různými styly života – vrcholový sport, modelky (plastická chirurgie), vegetariánství, život v komunitách, ...*
- *předcházet negativním vlivům médií a reklamy (tisk, TV, PC) – ideál krásy, odtržení od reality, módní trendy atd.*
- *předcházet vzniku poruch příjmu potravy – anorexie, bulimie, diety, obezita, ...*
- *upevňovat a rozvíjet kladný vztah k životnímu prostředí – ekologii*
- *naučit žáky poskytnout první pomoc a orientovat se v integrovaném záchranném systému*

Ukazatele úspěchu:

- *žáci mají zájem o zdravý životní styl – účelně využívají svůj volný čas, umějí odpočívat – relaxovat ...*
- *žáci dbají o svůj zevnějšek a tělo (aktivně sportují, vyhledávají pohyb...)*
- *žáci znají negativa a pozitiva různých stylů života*
- *žáci přemýšlí o vlivu medií a reklamy na jejich život a mají potřebu o tom diskutovat*
- *žáci mají kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí*

7. Prevence virtuálních drog – patologického hráčství a závislosti na počítačových hrách (netolismus)

Cíle:

- *seznámit žáky se základními pojmy virtuálních drog – TV, PC, Reality show, výherní automaty, sázení,...*
- *předcházet zdravotním, sociálním a psychickým poškozením v důsledku přílišného užívání virtuálních drog – znecitlivění, ztráta reality, snížení sebekontroly, násilí, závislost, gambling,...*
- *stanovit a posilovat v žácích pravidla pro užívání virtuálních drog*
- *podporovat počítačové hry, filmy s kladnými stránkami obsahu (postřeh, vědomosti, koordinace pohybů, soustředění...)*

Ukazatele úspěchu:

- *žáci znají základní pojmy, pozitiva a negativa virtuálních drog*
- *žáci si jsou vědomi pravidel pro užívání virtuálních drog a znají následky jejich porušování*
- *žáci nevyhledávají pouze hry s tematikou násilí, zabíjení a dalších kriminálních činů*

8. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Cíle:

- *včas rozpoznat a eliminovat rizika, vedoucích k selhávání žáka ve vzdělávacím procesu*
- *snižovat nerovnost*
- *podporovat motivaci a postoje*
- *vytvořit bezpečné klima*
- *nastavit systematickou pomoc – konkrétní podpůrná opatření (PLPP)*

Ukazatele úspěchu:

- *žáci vykazují uspokojivé, kvantitativně (měřitelné) ukazatele*
- *snižuje se počet neprospívajících žáků sledovaných v určitém období*
- *u žáků klesá absence a záškoláctví*
- *žáci úspěšně zvládají přechod na vyšší stupeň*

Činnosti nutné k dosažení cíle

Do minimální prevence je zapojen každý pedagogický pracovník naší školy a to v činnosti výchovné či vzdělávací.

Tabulka hodinových dotací v rámci ŠVP

ročník prevence	I. II.	III. IV. V.	VI. VII.	VIII. IX.	Počet hodin celkem
Záškoláctví	3	1	0	0	4
Šikana/agrese	5	3	4	0	12
Rizikové sporty/doprava	3	5	6	2	16
Rasismus/xenofobie	1	6	7	9	23
Sekty	1	0	0	0	1
Sex. rizikové chování	2	0	2	2	6
Adiktologie	3	2	3	8	16
Týrání/zneužívání	3	1	3	2	9
Poruchy příjmu potravy	2	3	3	7	15
Počet hodin celkem	23	21	28	30	102

Počet hodin celkem znamená – v kolika hodinách během školního roku se objeví témata prevence, ať už je na to vyhrazená celá hodina, nebo téma zazní v rámci hodiny. Na prvním stupni je to převážně v předmětech prvouka, přírodověda a český jazyk. Na druhém stupni v předmětech občanská výchova, přírodopis, zeměpis, dějepis, chemie, anglický jazyk a hudební výchova. RVP předmětu výchova ke zdraví se převedlo do předmětů Př a Ov.

1. Žáci

Přehled učiva s tematikou MPP po ročnících			
ročník	měsíc	předmět	téma
1.	září	Prv	Bezpečně cestou do školy Místo, kde žijeme
	listopad	Prv	Rodina, chování lidí, pravidla, rizikové situace a chování Základní práva dítěte
	leden	Prv	Zimní sporty
		Prv	Spolužáci
	únor	Prv	Péče o tělo, osobní bezpečí Člověk a jeho zdraví, návykové látky a zdraví
		ČJS	Šikana
	květen	Prv	Soužití lidí, právo a spravedlnost
červen	Prv	Osobní bezpečí, bezpečné chování v dopravním provozu	
2.	září	Prv	Dopravní výchova Místo, kde žijeme, bezpečně cestou do školy
	říjen	Prv	Umiš se chovat?
	listopad	Prv	Moje rodina Naši sousedé -rizikové chování a situace, předcházení konfliktů Soužití lidí, chování lidí Domov
	leden	Prv	Nemoc, obezřetné chování Člověk a jeho zdraví, zdravý životní styl
	únor	Prv	Zdravá strava
květen	Čt	Zdraví a lidé	
3.	září	Prv	Škola
	říjen	Prv	Cestou do školy
4.	září	ČJs	Téma - Soutěžíme
	říjen	Vl	Bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace
		Čt	Konflikt dětských hrdinů a jeho řešení
	listopad	Čt	Mít kamaráda
	leden	ČJv, ČJs	Téma - Obezřetně
	únor	ČjS	Šikana
	březen	ČJv	Téma- Necitlivě
	květen	Čt	Vztahy mezi kulturami, Zdraví a lidé
		ČJv	Téma – Neveselá událost
	červen	Pd	Zdravá výživa
ČJv, ČJs		Téma - Doprava	
5.	prosinec	Pd	Původ člověka Zdravá výživa
	leden	Pd	Prevence zneužívání látek a osobní bezpečí Sex. zneužívání, linka důvěry, krizová centra
	červen	AJ	Anglie – multikulturní stát
6.	září	Př	Viry, bakterie, prvoci-přenosné choroby
	říjen	Př	Poruchy příjmu potravy
	listopad	Ov	Rodina-ostrov bezpečí, Když rozhodují vteřiny
	prosinec	Př	Ochrana před přenosnými chorobami
	leden	Ov, Př	Šikana Sexuální zneužívání
		Ov	Život ve škole

		AJ	Projekt – Doprava
	květen	Ov	Moje práva-tvoje práva
	červen	D	Indie a Čína-náboženství
7.	září	AJ	Nebezpečné sporty
	říjen	D	Islám
		Ov	Mezi vrstevníky
	listopad	Ov	Víra a náboženství, tolerance k národnostním menšinám
		Ov	Promiskuita
		Z	JAR, apartheid
		Hv	Lidské nešvary v hudbě – drogy
		AJ	Návyky teenagerů
	prosinec	Z	USA-obyvateľstvo, rasová diskriminace, soužití
		AJ	Doprava v budoucnosti
	leden	Př, Ov	Alkohol, kouření, rizikové chování
			Autodestruktivní závislosti
	únor	Ov	Násilné chování
	březen	Z	Austrálie, Aboriginci
	duben	Z	Obyvatelstvo Asie, ohniska napětí ve světě
8.	září	AJ	Návštěva lékaře – stres, vliv na stravování
	říjen	F	Pohybové zákony
		Př	Vývoj člověka
		Z	Obyvatelstvo Evropy
		DcjAJ	Anglie – multikulturní stát
	listopad	Př	1. pomoc
	leden	Př	Trávicí soustava-výživa
		Hv	USA – kolébka jazzu – otrokářství
	únor	Pv	Racionální výživa-umím žít zdravě?
		Z	Obyvatelstvo ČR
	březen	Př	Nervová soustava-závislost, zdravý životní styl
		Hv	60. léta – hippies
	duben	Př	Hygiena duševních činností
		Hv	70. a 80. léta v moderní hudbě –Nirvana...
	květen	Př	Pohlavní soustava
		Ov	Základní práva a svobody Moc soudní
9.	říjen	Z	Rozdílná vyspělost zemí
		AJ	Zdravý a nezdravý životní styl
	prosinec	Z	Kulturní rozmanitost lidstva, Migrace
	leden	D	Koncentrační tábory, vyvražďování Židů, Romů nacisty, bolševická genocida v Pobaltí
		AJ	Kaskadéři
	únor	Ov	Děti a paragrafy
		Hv	60. léta – bigbít
	březen	Ch	alkoholy
	duben	Hv	90. léta – acid house, punk,... v Čechách
	květen	Ch	Drogy, otravné látky, významné látky v organismech
	červen	Ch	Léčiva, chemie a potravinářství

Jednorázové akce

- Spolupráce s mateřskými školami
- Sportovní a vědomostní soutěže

- Mikulášská nadílka a koledy
- Školní a tematické výlety
- Lyžařský kurz
- Cyklisticko – turistický kurz
- Divadelní a filmová představení
- **Programy:**
- Čtenářské dílny a besedy s autory knih
- Besedy s Městskou policií

Volnočasové a mimoškolní aktivity pro žáky

- Fotbal, florbal, tenis, hasiči
- Rybářský kroužek
- DDM Nýrsko
- ZUŠ Nýrsko
- Volnočasové aktivity při Městské knihovně v Nýrsku

Krizový štáb

- zástupce vedení školy (ředitel školy Mgr. Ivan Pavlík, zástupce ředitele Mgr. Karel Kalivoda)
- Mgr. Kateřina Beková (metodik prevence sociálně patologických jevů)
- Naděžda Pálová (výchovný poradce)
- třídní učitel

2. Pedagogové a další pedagogičtí pracovníci školy

a) informační systém

Informace jsou pedagogickým pracovníkům předávány na poradách, které svolává ředitel školy. (viz. Plán na školní rok 2025/2026)

Pedagogičtí pracovníci jsou seznámeni:

- se skladbou MPP na školní rok 2025/2026
- s preventivními tématy zakotvenými ve školním řádě
- se sítí odborné pomoci
- s požadavky na třídní učitele a další pedagogy
- s kompetencemi ŠMP
- s vedením dokumentace a vzájemném způsobu výměny informací

b) vzdělávání v oblasti prevence

3. Rodiče

1. Dny otevřených dveří
2. Konzultační hodiny vyučujících a třídní schůzky

Důležité kontakty

- Linka bezpečí (bezplatná) 800 155 555
- Linka důvěry 585 417
- Linka důvěry dětí a mládeže 585 414 600
- Vzkaz domů (dítě na útěku) 800 111 113
- PPP Klatovy pracoviště Klatovy, Voříškova 823, tel. 376 310 809
- Mgr. Miroslava Havlíková, DiS., metodička primární prevence PPP Klatovy, email: miroslava.havlikovaatpepor-plzen.cz , mobil: 731 021 198
- Policie ČR – Klatovská 382, 340 22 Nýrsko, 974 334 742
- OSPOD Klatovy, Městský úřad Klatovy, náměstí Míru 62, 339 01 Klatovy, 376 347 111
- Nizkoprahový klub pro děti a mládež Chapadlo, Tel.: 376 383 133, 730 546 456
chapadlo@charitakt.cz, Divadelní 148, Klatovy, 339 01

Webové stránky

- www.linkabezpeci.cz
- www.linkaduvery.cz
- www.ditenauteku.ic.cz
- www.soscentrum.cz
- www.sanarim.cz
- www.odrogach.cz
- www.zachranny-kruh.cz
- www.drogovaporadna.cz
- www.prevcentrum.cz
- www.sikana.cz
- www.varianty.cz
- www.nasedite.cz
- <http://anorexie.wz.cz>
- <http://bulimie.pppinfo.cz>
- <http://klub.nyrsko.info/cs/clanek/index/>
- <http://www.slanka.cz/>
- <http://www.abatop.cz/>

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 Sb.

S žáky ohroženými školní neúspěšností může pracovat výchovná poradkyně, metodik prevence a kterýkoli pedagogický pracovník. Ve spolupráci s třídními učiteli a vyučujícími jednotlivých předmětů zajišťuje žákům s SPU poskytování doporučených podpůrných opatření. Třídní učitelé vyhodnocují prospěch žáků ve třídě, u neprospívajících zjišťují příčinu neúspěchu. Vyhodnocují příčinu zhoršení prospěchu a v případě potřeby je vypracován Plán pedagogické podpory.

Neúspěchem ve škole mohou být ohroženi:

- děti se speciálně vzdělávacími potřebami
- děti, které nastoupily do školy
- žáci, kteří přestoupili na 2. stupeň ZŠ
- žáci, kteří přešli z jiné ZŠ
- žáci, kteří jsou nemocní a mají dlouhodobou absenci
- žáci, u kterých nastala změna rodinné situace
- žáci, kteří neovládají český jazyk jako rodný jazyk a nástroj výuky

Neúspěch ve škole se může projevit neprospěchem, závadovým chováním – porušováním školního řádu, záškoláctvím, problematickým postavením v třídním kolektivu.

Na pedagogické radě školy je vyhodnocována situace ve vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem a všichni jsou s ní seznámeni.

V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů. Výchovný poradce spolu s třídním učitelem a vyučujícím daného předmětu projedná na schůzce ve škole se zákonnými zástupci neprospívajícího žáka jeho studijní výsledky a navrhne možnosti řešení. V případě potřeby či zájmu je nabídnuto neprospívajícímu žákovi a jeho zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s odborníky z PPP a SVP.

Úspěšnost ve škole je podmíněna mnoha faktory. Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry.

Problémy žáka ve vyučovací hodině

- nerozumí výkladu
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty
- nestíhá zapisovat podle výkladu
- nedokáže určit, co je podstatné
- neumí se soustředit
- opakovaně je v práci vyrušován spolužáky

Problémy s domácí přípravou

K problémům s domácí přípravou vede nejčastěji:

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se z paměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení)
- neví, kdy se učit, aby učení bylo efektivní
- problémy komunikace s vyučujícím
- strach z vyučujícího
- obava sdělit, že něčemu nerozumí
- neznalost pravidel konzultací s vyučujícím problémového předmětu
- nejeví zájem o výuku, v hodině nepracuje, nechce pracovat, rozptyluje svoje spolužáky – odmítá nabízenou pomoc vyučujících

Ostatní problémy negativně ovlivňující studium

- dlouhodobé zdravotní problémy
- změna bydliště, dojíždění
- problémy v rodině (rozchod rodičů, úmrtí jednoho z rodičů, špatná ekonomická situace rodiny)
- stres z neprospěchu
- útky před problémy
- problémy v sociálním prostředí vrstevníků

Formy práce s neúspěšnými žáky

Pro úspěšnost programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým zejména patří:

- snažíme se problém zachytit co nejdříve a odhalit příčiny neúspěšnosti
- úzce spolupracujeme s PPP, SPC a rodiči
- pomáháme rodičům zajistit nejrůznější odborná vyšetření
- uplatňujeme individuální přístup k žákům, respektujeme jejich individuální tempo a posilujeme motivaci žáků
- nabízíme žákům individuální konzultace po vyučování nebo před vyučováním, možnost konzultací
- pro zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků volíme takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a posilují pozitivní motivaci
- v hodnocení se zaměřujeme na pozitivní výkony žáka, a tím podporujeme jeho pozitivní motivaci k učení
- zadáváme pravidelné úkoly vycházející ze stanoveného obsahu učiva – zadání práce pro domácí přípravu učiva
- užíváme podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky – dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- jednostranně nezdůrazňujeme nedostatky a chyby žáka

Nástroje na koordinaci péče o žáky se SVP

- **Plán pedagogické podpory**
 - vzniká z iniciativy učitele jednotlivých předmětů, může mít omezenou platnost nebo může být využíván po delší časové období, musí být pravidelně vyhodnocován, má ho u sebe vyučující, který PLPP tvořil
- **Individuální vzdělávací plán**
 - podpůrné opatření v rámci 2. – 5. stupně, tvoříme ho na základě doporučení ŠPZ, po podpisu informovaného souhlasu a podání žádosti zákonným zástupcem
- **Předmět speciálně pedagogické péče nebo pedagogická intervence**
 - zařazení žáka do skupiny jen na základě doporučení ŠPZ, náplň je dána v doporučení
- **Asistent pedagoga**
 - personální podpora je vždy daná doporučením ŠPZ
- **Doporučení ze ŠPZ**
 - vyučující jsou seznámeni s doporučením pro daného žáka

Nástup žáka do školy

oblast prevence

- co nejdelší dobrá motivace – zažívání příjemných věcí a úspěchu
- hodnocení žáků vzhledem k jejich osobnímu pokroku, nesrovnávat s nastavenou laťkou, každé dítě je na školu jinak připraveno
- pokud dítě začne selhávat, je třeba co nejdříve zjistit, proč selhává a podpořit ho
- spolupráce s okolními MŠ – na škole probíhají setkání budoucích prvňáků – adaptace na školní prostředí
- komunikace s rodiči – rodičům je nutné vše vysvětlit, komunikovat s nimi
- návštěva budoucích učitelek 1. tříd v MŠ

oblast intervence

- pokud dítě začne selhávat, je nutné upravit vyučovací metody
- všechny postupy je vhodné vysvětlit rodičům, aby mohli podobně přistupovat k dětem doma při přípravě na vyučování – zacílení na konkrétní problém
- pokud ale dítě výrazně selhává – nutná přesná diagnostika příčin problému – konzultace se školním psychologem, vyšetření v PPP, SPC

Přestup žáka na druhý stupeň

- dopřát čas na adaptaci
- komunikace mezi učiteli – 1. a 2. stupeň – předávání zkušeností, jak žáci pracovali, jaká byla pravidla hodnocení, jak se řešili různé problémové situace
- adaptační kurzy, bloky – na začátku školního roku, učitel své žáky lépe pozná, společně zažijí něco příjemného, což podpoří vzájemnou důvěru

Změna školy

- změna školy znamená změnu školního vzdělávacího programu – soulad musí zajistit vyučující
- neznamená to, že je povinností učitelů žáka vše doučit (za změnu školy je odpovědný rodič), ale je vhodné žákovi vytvořit podpůrnou síť – komunikace učitel – rodič – žák – informovanost, jak žák zvládá adaptaci atd.

Nemoc, zvýšená omluvená absence

- při dlouhodobé nemoci je třeba s rodinou žáka úzce spolupracovat, zajistit doplňování učiva, ulehčit návrat žáka po nemoci do školy – plán doplnění učiva a přezkoušení
- sledovat absenci žáka – zda krátkodobé absence z důvodu návštěvy lékaře, nevolností, rodinných důvodů, nejsou pravidelné v době, kdy se píše prověrka, kdy má být žák zkoušen, zda se nejedná o konkrétní dny v týdnu

Změna situace v rodině

- můžeme pomoci, pokud dobře známe situaci, pokud je dobré klima a vzájemná důvěra
- sledujeme nejen velmi slabé žáky, ale také ty, kteří se výrazně zhoršili, začali být vůči plnění školních povinností apatičtí, zhoršilo se chování – nutné vždy řešit – osobní schůzka
- rodiči v případě potřeby doporučit odbornou pomoc – například psychologa

Špatná sociální situace

- podat žákovi pomoc a podporu
- ohlídat, aby se dítě nestalo terčem posměchu
- řešit problém s rodiči
- v případě přetrvávajících problémů kontaktovat příslušný OSPOD
- nabídka spolupráce s neziskovými organizacemi

Závadové chování, záškoláctví

- porušení školního řádu nepřehlížet
- pokud nepomůže prevence, závadové chování řešit v souladu se školním řádem
- důsledné řešení zvýšené omluvené absence

Strategie předcházení šikany a krizový plán jejího řešení

Šikana je každé chování, které splňuje tyto znaky:

- je cílené vůči jedinci nebo skupině
- je obvykle opakované, často dlouhodobé
- jeho záměrem je oběti ohrožit, ponížit či zastrašit
- oběť se mu neumí bránit a dlouhodobě trpí

Kdy začít vyšetřovat:

1. Žák je o přestávce sám, chodí do školy těsně před začátkem vyučování, do třídy těsně před zvoněním nebo až s učitelem.
2. Vyhledává blízkost učitelů.
3. Zhoršení prospěchu, nadměrná absence, objevuje se neomluvená absence.
4. Má v nepořádku své školní potřeby – poškozené, špinavé, rozházené.
5. Odřeniny, modřiny, zranění.
6. Nejistota, ustrašenost při vystoupení před třídou.
7. Žák je smutný, depresivní, nešťastný.
8. Od ostatních je častován posměšky, kritikou, nadávkami, hrubými žerty.
9. Je tělesně napadán, agresi neoplácí. Dostává panovačné příkazy a podřizuje se jim.

Šikana není:

- jednorázová rvačka, nevhodný vtip či konflikt
- vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor

Prevence šikany

Každý pedagog je odpovědný za vytvoření zdravého klimatu třídy.

Je povinen zejména:

- podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi dětmi
- jednat s dětmi jako s partnery
- udržovat ovzduší důvěry mezi dětmi a pedagogy
- v kritických situacích dát jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat
- nebýt lhostejný k projevům agresivity
- informovat děti i rodiče, na koho se obrátit při problémech – třídní učitel, výchovný poradce, schránka důvěry, vedení školy, linka důvěry, ...

Ředitel školy:

- zajišťuje vzdělávání pracovníků v oblasti šikanování,
- zajišťuje doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti sociálně patologických jevů,
- zajistí, aby ve školním řádu byla jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení,
- zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole i při školních akcích,
- zajistí, aby žáci a pedagogové byli seznámeni s negativními důsledky šikany,
- spolupracuje se ŠMP a TU při řešení krizových situací.

Školní metodik prevence (ŠMP):

- koordinuje plán proti šikanování a následně s programem proti šikanování seznámí všechny pedagogické pracovníky,
- spolupracuje s TU a vedením školy při řešení krizových situací,
- spolupracuje s okresním metodikem prevence, zdravotnickými zařízeními nebo psychology, Policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dětí a mládeže,
- podílí se na aktivitách v rámci prevence šikany.

Třídní učitelé (TU):

- na začátku školního roku informují žáky i rodiče, na koho se obrátit při problémech ve škole (TU, ŠMP, výchovný poradce, vedení školy), ale i mimo školu,
- seznámí na začátku roku žáky i rodiče s programem proti šikaně (zápis v třídní knize, třídní schůzky),
- řeší okamžité projevy sociálně patologického chování (ve spolupráci s výchovným poradcem a ŠMP),
- v průběhu školního roku diskutují se žáky o slušném chování i pozitivních mezilidských vztazích.

Rodiče:

- v případě podezření na šikanu týkající se nejen jejich dítěte, ale i ostatních spolužáků, informují TU nebo jiného pedagoga, ŠMP, VP nebo přímo vedení školy,
- spolupracují se školou při řešení problému,
- vzdělávají se v dané oblasti,
- spolupracují s PPP či jinými odbornými pracovišti v případě problémů.

Aktivity školy v prevenci proti šikaně:

- posílení třídního kolektivu pro žáky 6. ročníku – spaní ve škole
- prožitkový programy v rámci celoškolních výletů a aktivit
- práce učitelů a ŠMP nebo VP s třídním kolektivem,
- informační leták, doporučená literatura a kontaktní adresy na nástěnkách ŠMP a VP
- poradenské služby VP a ŠMP,
- pravidla chování ve Školním řádu

Krizový plán

Postup při řešení šikany nebo podezření na šikanu:

- informovat TU, také ŠMP a vedení školy, dohodnout další postup, je třeba postupovat velmi uvážlivě a citlivě, každý případ je jiný, dodržovat diskrétnost a důvěrnost informací, neřešit před celou třídou,
- zorientovat se v situaci, provést orientační šetření (ŠMP ve spolupráci s TU),
- zvážit, zda požádat o spolupráci okresního metodika prevence, zda provést, sociometrické testy, zda přivolat Policii ČR apod.,
- postupovat v souladu s Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 24 246/2008-6.

Postup pedagogického pracovníka

1. V případě, že rodiče informují pedagogického pracovníka o podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovnou poradkyní, informuje ředitele školy
2. V případě podezření na šikanování, zahájí pedagogický pracovník neprodleně vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovnou poradkyní, informuje ředitele školy.
3. V případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitele školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů ředitele školy.

Pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou) lze doporučit strategii v těchto krocích:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi – v soukromí, upozornit, že případ nebude řešen před celou třídou. (TU, ŠMP)
2. Nalezení vhodných svědků. (TU)
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky, nikoli však konfrontace obětí a agresorů.
Zaměřit se na otázky:
Kdo je obětí a kdo agresorem?
Kolik jich je?
Kdo je iniciátorem? Kdo je aktivním účastníkem?
Co, kdy a kde dělali agresori obětem? Jak dlouho to trvá, (TU, ŠMP).
4. Zajistit ochranu obětem. Znovu s nimi hovořit (velmi citlivě), pokud se lišila jejich výpověď od výpovědi svědků. Případně se spojit s rodiči obětí a požádat o pomoc a spolupráci. (TU, ŠMP)

5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi – snažit se najít nejslabší článek, dovést je k přiznání či vzájemnému obviňování. (TU, ŠMP, minimálně dva).
6. Svolat schůzku za účasti vedení školy, ŠMP, TU. Projednat, zda se jedná o šikanu a v jaké závažnosti, jaká opatření učinit vzhledem k oběti a agresorovi i třídě jako celku, rozhodnout, kdo bude jednat s rodiči obětí a agresorů.
7. Pozvat do školy rodiče agresorů (jsou-li nezletilí), seznámit je s navrženými opatřeními, požádat je o spolupráci, provést zápis. Je-li agresor zletilý, jednat přímo s ním.
8. Pozvat do školy rodiče oběti (nezletilý), ne však zároveň s rodiči agresora. Dohodnout další opatření a postup k nápravě situace. Provést zápis.
9. TU oznámí případné potrestání viníků ve třídě a dá najevo, že škola nebude shovívavá k podobným projevům chování a že bude vyžadovat plnění Školního řádu. Třidu nadále sleduje a konzultuje postup s ŠMP.

Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti
5. Nahlášení Policii
6. Vlastní vyšetřování.

Postup ředitele školy

1. Přijme informaci o šikanování (pedagog, žák, rodič či jiný dospělý).
2. Rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu sama, či zda je potřeba intervence z venku – tj. pomoc specializovaných institucí a eventuálně též Policie ČR.
3. V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů – v týmu je vždy metodik prevence a výchovná poradkyně.
4. Zajistí informování rodičů o vyšetřování šikany, případně sám informuje o výsledcích vyšetřování, které řídí.
5. V případě negativních dopadů šikanování na oběť zprostředkuje nebo zajistí zprostředkování péče PPP, střediska výchovné péče, atd.
6. V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
7. Pokud dojde k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu, oznámí tuto skutečnost Policii ČR.
8. Oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák opakovaně páchá přestupky či se dopustí trestného činu, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez odkladu.

Výchovná opatření

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí, ...). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina). Další práce se třídou je v kompetenci TU, ŠMP nebo VP, případně jiných odborníků. Je třeba si uvědomit, že naším cílem není potrestat viníky, ale především zajistit nápravu a zlepšení vztahů ve třídě.

Pro potrestání agresorů lze užít následující výchovná opatření:

- napomenutí a důtka TU, důtka ředitelky školy
- snížení známky z chování
- doporučení – převedení do jiné třídy

V mimořádných situacích je možnost užít i jiná opatření:

- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu,
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.